

**CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA**

Broj: 01-3445/1

Podgorica, 17. mart 2016. godine

**MINISTARSTVO ZDRAVLJA
-n/r ministra, g-dina Budimira Šegrt-**

Poštovani gospodine Šegrt,

Povodom *Predloga akcionog plana za realizaciju Strategije za kontrolu i prevenciju hroničnih nezaraznih bolesti u Crnoj Gori za period 2016-2017. godine*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga akcionog plana i pripremljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni tekst Akcionog plana za period 2016-2017. godina i obrazac Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da su za implementaciju ovog propisa potrebna finansijska sredstava u iznosu od 1.015.000,00 €.

Od navedenog iznosa, iz Budžeta Crne Gore je u 2016. godini potrebno izdvojiti sredstva u iznosu od 310.500,00€, od čega kod Ministarstva zdravlja iznos od 1.000,00€, a kod Fonda za zdravstveno osiguranje iznos od 309.500,00€. Takođe, u 2017. godini iz Budžeta države potrebno je izdvojiti kod Ministarstva zdravlja 1.000,00€, a kod Fonda za zdravstveno osiguranje 503.500,00€, što ukupno iznosi 504.500,00€. Ostatak sredstava u iznosu od 200.000,00€ obezbijedit će se kroz sredstva kredita Svjetske banke.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, je saglasno sa Predlogom akcionog plana za realizaciju Strategije za kontrolu i prevenciju hroničnih nezaraznih bolesti u Crnoj Gori za period 2016-2017. godine, s tim da se sredstva potrebna za finansiranje istog usklade sa sredstvima opredijeljenim nosiocima aktivnosti, godišnjim zakonom o budžetu.

Akcionim planom, na strani 9, u dijelu unapređenja zakonske regulative u smislu adekvatne poreske politike na proizvode koji predstavljaju rizik po zdravlje utvrđena je

1917

...

...

...

...

...

...

...

mjera za čijeg je nosioca određeno Ministarstvo finansija. U vezi sa navedenom mjerom, želimo da Vas informišemo da je Crna Gora do dana pristupanja Evropskoj uniji u obavezi da uskladi iznos akciza na duvanske proizvode, odnosno da utvrdi akcizne stope do minimalnog iznosa akcize u skladu sa propisima Evropske unije. Postojećim Zakonom o akcizama je utvrđen akcizni kalendar kojim je propisano postepeno povećanje akciznih stopa zaključno sa 2019. godinom, a navedenom dinamikom neće se postići minimalni iznos akcize na nivou zemalja Evropske unije. U dijelu cjenovne politike, države u okruženju u poređenju sa Crnom Gorom trenutno na tržištu imaju niže cijene cigareta, a istovremeno ne planiraju nagli rast akciznih stopa. Uvažavajući politiku rasta akciznih stopa Crna Gora bi primjenom naglog povećanja akciza mogla prouzrokovati pojavu sive ekonomije u prometu ovih proizvoda. U tom smislu bi se potrošnja duvanskih proizvoda zadržala na trenutnom nivou, a rezultat bi bio pad prometa legalno proizvedenih i uvezenih proizvoda, odnosno u krajnjem pad prihoda po ovom osnovu. Uvažavajući navedeno, Ministarstvo finansija sugeriše brisanje predložene mjere Akcionog plana o ubrzanom povećanju akciznih stopa u periodu od 2016-2017. godine.

S poštovanjem,

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records. It emphasizes that proper record-keeping is essential for ensuring the integrity and reliability of the data collected. This section also outlines the various methods used to collect and analyze the data, highlighting the challenges faced during the process.

The second part of the document provides a detailed description of the experimental setup. It includes information about the equipment used, the procedures followed, and the conditions under which the data was collected. This section is crucial for understanding the context and limitations of the study.

The third part of the document presents the results of the study. It includes a series of tables and graphs that illustrate the findings. The data shows a clear trend, indicating that the variables studied are significantly related. The analysis also identifies the factors that influence the results, providing valuable insights into the underlying mechanisms.

Finally, the document concludes with a summary of the key findings and their implications. It discusses the potential applications of the research and offers suggestions for future studies. The overall goal is to provide a comprehensive overview of the work and its contribution to the field.

APPENDIX
 A
 1

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo zdravlja

NAZIV PROPISA

Akcioni plan za realizaciju Strategije za kontrolu i prevenciju hroničnih nezaraznih bolesti u Crnoj Gori za period 2016-2017.godine

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Hronične nezarazne bolesti, višak kilograma i gojaznost su ozbiljan izazov za javno zdravlje u Crnoj Gori. Obzirom na aktuelne zdravstvene probleme i potrebe stanovništva za zdravstvenom zaštitom na nacionalnom nivou, jedna od prioritarnih oblasti očuvanja i unaprjeđenje zdravlja odnosi se na prevenciju i kontrolu hroničnih nezaraznih bolesti.

Analizom postojećeg stanja, utvrđeno je da, hronične nezarazne bolesti (HNB) karakterišu dugo i često doživotno trajanje bolesti, smanjenje kvaliteta života, uzrokovanje invalidnosti i prijevremenog umiranja, i značano finansijsko opterećenje pojedinca i države. Demografski trendovi uz starenje populacije, kao i nezdravi stilovi života i rada, sve veće zagađenje životne sredine, kao i drugi faktori koji doprinose, naročito posljednjih decenija, značajnom porastu obolijevanja od hroničnih nezaraznih bolesti.

Primjenom ovog propisa nema oštećenih subjekata.

Ne donošenje ovog propisa dovelo bi u pitanje praćenje bolesti uzrokovanih nepravilnom ishranom, praćenje gojaznosti, nezdravih stilova života i rada, sve veće zagađenje životne sredine, kao i drugi faktori koji doprinose, značajnom porastu obolijevanja od hroničnih nezaraznih bolesti i hroničnih nezaraznih bolesti.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Ciljevi definisani ovim dokumentom su:

U cilju smanjenja obolijevanja i umiranja u Crnoj Gori od hroničnih nezaraznih bolesti, usvojena su strateška, programska i planska dokumenta koja se odnose na prevenciju i kontrolu hroničnih nezaraznih bolesti (bolesti srca i krvnih sudova, šećerna bolest, maligne bolesti, mentalno zdravlje) faktore rizika povezane sa zdravljem (npr. upotreba duvana i duvanskih proizvoda, štetna upotreba alkohola, prekomjerni unos soli u ishrani) rano otkrivanje raka (skrining programi).

Ministarstvo zdravlja je 2008.godine, donijelo Strategiju za prevenciju i kontrolu hroničnih nezaraznih bolesti koja daju osnovne smjernice za sveobuhvatni i koordinisani odgovor na opterećenje nezaraznim bolestima. Osnovni strateški ciljevi, koji se odnose na izbjegavanje prijevremene smrtnosti, smanjenje obolijevanja od vodećih hroničnih nezaraznih bolesti, unaprijeđenje kvaliteta života i izbjegavanje posljedične invalidnosti prepoznati su u novom Master planu razvoja zdravstva U Crnoj Gori u periodu 2015-2020.godine.

Osnovni ciljevi prepoznati ovom stateškim dokumentom su:

- smanjenje zdravstvenih nejednakosti;
- jačanje zdravstvenog sistema;
- zdravlje u svim politikama;
- integrisani programi zdravstvene zaštite;
- angažovanje cijelog društva.

Najdjelotvorniji način za postizanje utvrđenih ciljeva je kombinovana i integrisana multisektorska aktivnost usmjerena ka eliminaciji ili redukciji rizičnih faktora, kao i unaprijeđenje drugih vidova prevencije i univerzalno dostupnog i savremenog liječenja.

Predmetni akcioni plan je uskađen sa relevantnim planovima Svjetske zdravstvene organizacije Evropske unije i Ujedinjenih nacija i drugim evropskim i svjetskim dokumentima u oblasti prevencije i kontrole hroničnih nezaraznih bolesti.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Nezarazna bolest je medicinsko stanje ili bolest koja se definisana kao neinfektivna i neprenosiva među ljudima. Nezarazne bolesti su karakteristične samo po svojoj neprenosivosti, a ne po trajanju. Rizični faktori kao što su čovjekovo nasljeđe, način života i uticaj okoline u kojoj živi, povećavaju vjerovatnoću oboljenja od određene nezarazne bolesti.

Nepravilna ishrana, prekomjerna težina i gojaznost doprinose značajnom broju hroničnih nezaraznih bolesti, uključujući kardiovaskularne bolesti i tumore kao dva glavna uzroka smrti. Dosadašnja nacionalna istraživanja pokazuju veliki unos soli, masti, nedovoljan unos voća i povrća, veliki procenat gojaznosti koji ne samo da skraćuju životni vijek već i štetno utiču na kvalitet života. Nezarazne bolesti, višak kilograma i gojaznost su ozbiljan izazov za javno zdravlje u Crnoj Gori. To je uslovalo donošenje dokumenta koji pruža osnovne smjernice za sveobuhvatni i koordinisani odgovor na izazove javnog zdravlja. Vodeći principi su unaprijeđenje zdravlja za sve, smanjenje zdravstvene nejednakosti i jačanje javnog zdravlja.

Analizom postojećeg stanja, utvrđeno je da, hronične nezarazne bolesti (HNB) karakterišu dugo i često doživotno trajanje bolesti, smanjenje kvaliteta života, uzrokovanje invalidnosti i prijevremenog umiranja, i značano finansijsko opterećenje pojedinca i države. Demografski trendovi uz starenje populacije, kao i nezdravi stilovi života i rada, sve veće zagađenje životne sredine, kao i drugi faktori koji doprinose, naročito posljednjih decenija, značajnom porastu obolijevanja od hroničnih nezaraznih bolesti.

Predmetnim dokumentom je propisano da se kontrola obolijevanja od hroničnih nezaraznih bolesti ostvaruje prevencijom na individualnom i populacionom nivou, ciljanim pregledima,

preventivnim pregledima i promocijom zdravih stilova života i zdrave životne sredine, zajedničkom akcijom zdravstvenog i ostalih sektora i smanjenjem zdravstvene nejednakosti. U tom cilju, neophodno je ranim otkrivanjem faktora rizika pratiti povišen krvni pritisak i povišene vrijednosti holesterola i šećera u krvi i prekomjerna tjelesna težina kod pacijenata registrovanih kod izabranih doktora.

Najdjelotvorniji način za postizanje ciljeva definisanih ovim strateškim dokumentom je kombinovana i integrisana multisektorska aktivnost usmjerena ka eliminaciji ili redukciji rizičnih faktora, kao i unaprjeđenje drugih vidova prevencije i univerzalno dostupnog i savremenog liječenja.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Utvrđene mjere imaće pozitivan uticaj na zdravlje stanovništva i poboljšanje kvalitet života. Definisane aktivnosti doprinijeće smanjenju hroničnih nezaraznih bolesti.

Predložena rješenja odvijace se u okviru postojećih kapaciteta i ne zahtijevaju formiranje novih privrednih subjekata, niti imaju uticaja na opterećenja ili biznis barijere.

Odjeljak 5: Procjena fiskalnog uticaja

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?
- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?
- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?
- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihodi za budžet Crne Gore?
- ✓ Obraložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

- ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?
- ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju ovog propisa potrebno je izdvajanje finansijskih sredstava u iznosu od: 1.015.000,00€. Radi se jednim dijelom o Budžetu Ministarstva zdravlja (2.000,00€), jednim dijelom o budžetu Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore (813.000,00€), a nedostajući dio sredstava će biti obezbijeden iz sredstava kredita Svjetske banke (200.000,00€), koji će biti dobijen i potpisan u saradnji sa Ministarstvom finansija i Svjetskom bankom
- Izdvajanje sredstava nije jednokratno, već je planirano u toku implementacije Akcionog plana za realizaciju Strategije za kontrolu i prevenciju hroničnih nezaraznih bolesti u Crnoj Gori za period 2016-2017.god, i to:

- **Budžet Ministarstva zdravlja**

- za 2016. god.. – 1.000,00€
- za 2017. god. – 1,000.00€

- **Budžet Fonda za zdravstveno osiguranje**

- za 2016. god. – 309.500,00€.
- za 2017. god. – 503.500,00€

Ukupno: 813.000,00€

- **Svjetska banka**

- za 2017. god. – 200.000,00€

Ukupna izdvajanja za implementaciju ovog Akcionog plana, po godinama, su:

- za 2016. god. - 310.500,00€

- za 2017. god - 704.500,00€

- Implementacijom ovog propisa će proisteći međunarodne finansijske obaveze u smislu otplate kredita Svjetske banke. U ovom trenutku ne možemo reći kakva će biti dinamika otplate, jer će to biti definisano kada se potpiše ugovor sa Svjetskom bankom.
- Pošto, se budžetska sredstva potrebna za implementaciju ovog propisa, planiraju za svaku godinu važenja ovog Akcionog plana, samim tim su planirana za tekuću fiskalnu godinu, i biće planirana za narednu godinu.
- Ne, usvajanjem ovog Akcionog plana nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
- Ne, usvajanjem ovog propisa ostvariće se benefiti za građane Crne Gore u smislu poboljšanog kavaliteta zdravstvene zaštite, posebno u oblasti prevencije I kontrole hroničnih nezaraznih bolesti, samim tim doći će do očekivanog smanjenja broja pacijenata od hroničnih nezaraznih bolesti, što će dovesti do smanjenja troškova za rehabilitaciju i liječenje takvih lica, ta lica će birti radno aktivna, a samim tim doći će i do benefita za Budžet Crne Gore koji iz toga proizilaze..

- Prilikom obračuna finansijskih sredstava korišćena su iskustva iz obračuna troškova prethodnog Akcionog plana (Akциони plan za realizaciju Strategije za prevenciju i kontrolu nezaraznih bolesti u Crnoj Gori za period 2014– 2015. god.) zatim iskustva zemalja u okruženju, kao I metoda standardnog troška (npr. kod aktivnosti: "Izrada Akcionog plana za realizaciju Strategije za prevenciju i kontrolu hroničnih nezaraznih bolesti za period 2018-2019. god.", obračun troškova je: 1.000,00€, Komisija od 5 članova, 5 x 200,00€). Precizan obračun troškova dat je u Akcionom planu.
- Nijesu postojali problemi.
- Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa.
- Kako nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa, tako nije bilo sugestija i primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. **Obrazložiti**

U izradi predmetnog dokumenta nije korišćena eksterna eksperiza.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoji prepreka za implementaciju ovog dokumenta.

Ministarstvo zdravlja će pratiti sprovođenje i kontrolu aktivnosti na različitim nivoima zdravstvene zaštite praćenjem indikatora kvaliteta zdravstvene zaštite, zadovoljstva pacijenata.

Monitoring i evaluaciju primjene predmetnog dokumenta vrši će Ministarstvo zdravlja u saradnju sa Institutom za javno zdravlje.

Podgorica,

1.03.2016

MINISTAR,

Prof. dr Budimir Šegrt

[Handwritten signature]

